

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

3. Quartum Argumentum principale ponitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

disconvenientiæ; ergo relatio identitatis, quæ est in substantia Pauli, erit concausa cum entitate absoluta Petri, ut resultet in Petro relatio disconvenientiæ, & diversitatis ad identitatem formaliter, quia ad talem disconvenientiam quatenus est disconvenientia cum identitate, seu cum relatione identitatis formaliter non potest esse concausa cum entitate absoluta Petri, nisi relatio identitatis quatenus talis formaliter, licet aliarum relationum, etiam diversitatis, & disconvenientiæ possint aliæ res esse concausæ cum entitate Petri, & ratio est, quia relatio diversitatis ad identitatem solum specificatur ab identitate, & solum tendit ad illam, ac per consequens solum petit pro concausa terminativa identitatem, ut v. g. relatio differentiæ, quæ datur in homine respectu equi solum petit pro concausa sui cum homine equum, & non aliud, ut ex terminis patet; nam si est relatio hominis ad equum quas concausas potest petere nisi hominem, & equum: ergo si entitas absoluta Petri, quatenus absoluta disconvenit formaliter cum identitate formali ex eo quod quatenus talis sit formaliter relatio, quod non habet ex se entitas Petri quatenus absoluta; sine dubitatione entitas absoluta Petri dicit relationem diversitatis, & disconvenientiæ ad identitatem illam formaliter quatenus relatio est: ergo identitas illa, quatenus relatio formaliter, erit concausa cum entitate absoluta Petri ut resultet relatio disconvenientiæ ad ipsam in entitate absoluta Petri.

SVBSECTIO III.

Quartum argumentum principale ponitur.

⁵² **O** Varro argumentor principaliter: illud est terminus formalis relationis oppositæ, quod est fundamentum alterius oppositæ relationis: sed relatio paternitatis est fundamentum relationis convenientiæ, aut identitatis respectu alterius paternitatis in sententia adversariorum qui dicunt, vnam relationem fundari in alia: ergo relatio paternitatis, v. g. A, est terminus formalis relationis convenientiæ, aut similitudinis fundatæ in altera paternitate, v. g. B. Maior est principium apud contrarios, & ideo asserunt in filio terminum formalem relationis paternitatis non esse ipsam filiationem; sed potius esse genitum filij, quia tale esse genitum est fundamentum relationis filiationis oppositæ paternitati: sicut è contra terminus formalis filiationis non est Pater, ut Pater formalissime; sed potius generans, ut generans; hoc est ipsa substantia Patris generantis, exigendo, aut petendo pro ratione fundandi ipsam generationem, quia substantia generantis est fundamentum relationis oppositæ filiationi: ergo fundamentum relationis oppositæ illi, quæ est in altero fundamento est terminus formalis relationis oppositæ existentis in altero fundamento.

⁵³ Minor est certa supposita illa sententia; quia sicut vna paternitas est similis alteri paternitati, & convenit cum illa in esse relationis paternitatis, ita fundat, seu est fundamentum relationis convenientiæ, & similitudinis oppositæ alteri relationi similitudinis fundatæ etiam in altera paternitate; ut v. g. Petrus quatenus convenit cum

Ioanne in esse hominis est fundamentum relationis convenientiæ oppositæ quidem alteri relationi similitudinis, aut convenientiæ, quæ resultat in Ioanne respectu Petri: ergo

Consequentia recte infertur ex maiori, & minori: ergo supposito quod vna relatio possit fundare aliam, quod adversarij passim docent, & concedunt; ex vi huius syllogismi evidenter demonstratur vnam relationem formaliter posse esse terminum alterius.

Dices, relationem paternitatis in illo casu non se habere formaliter ut relationem sed tantum materialiter.

Sed contra, in primis hanc solutionem impugnant omnia ea argumenta quibus vñ sumus ad labefaciendam similem solutionem datam supra subsect. i. huius sectionis.

Secundo contra, quia paternitas in tantum est fundamentum similitudinis cum altera paternitate, in quantum est paternitas formaliter: sed paternitas in quantum paternitas formaliter est formalis respectus, & relatio generantis ad genitum: ergo paternitas in quantum relatio formalis, seu formaliter respectus est fundamentum similitudinis ad alteram paternitatem: ergo quando fundat talem relationem, non se habet materialiter, sed potius formaliter ut relatio. Maior sic probatur, in tantum paternitas est fundamentum similitudinis ad aliam paternitatem, in quantum conveniunt illæ duæ paternitates, & participant vnam, & eandem rationem formalem specificam referendi generantem ad genitum, adque illum ad hunc referunt; sed illæ duæ paternitates non possunt convenire in tali munere, nec participare eandem rationem formalem referendi generantem ad genitum, nec actu illum ad hunc referre, nisi in quantum paternitates sunt formaliter: ergo in tantum paternitas est fundamentum relationis similitudinis ad aliam paternitatem, in quantum est paternitas formaliter.

Maior sic probatur, in tantum v. g. duo singulares homines sunt fundamenta relationum identitatis, & similitudinis essentialis inter se in quantum participant, & conveniunt in eadem ratione essentiali, & formali hominis, & in tantum duo alba sunt fundamenta relationum similitudinis inter se in quantum conveniunt in esse albi, & participant vnam, & eandem formalem rationem specificam albedinis, & ratio à priori evidens est, quia ratio ad æquata fundandi relationem primi generis est unitas fundamentalis duorum, quæ nihil aliud est, quam convenientia ipsorum in aliqua ratione formali; sed paternitates illæ non minus fundant relationes convenientiæ, & similitudinis inter se in ratione paternitatis, quam Petrus, & Paulus in ratione hominis, & duo alba in ratione albi: ergo tales paternitates sunt fundamentum illarum relationum primi generis, utpote similitudinis, & convenientiæ, quatenus habent unitatem fundamentalem in esse paternitatis, quod non est aliud, quam habere convenientiam formalem aut convenire formaliter in esse paternitatis, & in quantum habent illam fundare tales relationes paternitatis.

Minor illa sic probatur. Non possunt aliqua participare, & convenire in vna definitione essentiali, quin sint talis essentialitatis formaliter, v. g. impossibile est, quod duo individua, scilicet Petrus, & Paulus conveniant, & participant formaliter

Quaest. IV. Vtrum relatio terminetur, &c. 753

maliter definitionem hominis, quin sint formaliter homines, & formaliter se gerant, vt tales; sed dum dicitur paternitas: conveniunt formaliter, & participant eandem rationem formalem referendi generantem ad genitum, conveniunt formaliter in eadem definitione formali paternitatis, & participant illam: ergo non possunt convenire, nec participare eandem rationem formalem referendi generantem ad genitum, nisi in quantum paternitates sunt formaliter, gerendo se formaliter vt tales.

60. Minor illa est manifesta, quia species formaliter alicuius generis, formaliter & non materialiter habet rationem generis, quia rationem generis continet species ex vi suae definitionis formalis, quae formaliter continet genericam rationem, & ideo homo quatenus homo formaliter est animal; sed paternitates sunt species relationis vt sic, quae est gens ad illas: ergo si se habent formaliter vt paternitates, formaliter & non materialiter se habebunt vt relationes.

61. Vergetur amplius, & declaratur haec tota nostra ratio ex verbis ipsius Patris Suarez 2. tom. *met. disp. 47. de relatione, conclusio 2. ratione 3. ibi*: Tercio argumentor confirmando, & declarando illud principium, scilicet id, quod in vnoquoque extremo est ratio fundandi propriam relationem est ratio terminandi alteram correlationem, vt v. g. in Petro proximum fundamentum habendi in se relationem filiationis est tota substantia eius quatenus producta per tale generationem a Paulo; haec eadem est ratio, ob quam Petrus potest terminare relationem paternitatis pauli ad ipsum, & idem est in relationibus primi generis; nam albedo, quae in hoc albo est fundamentum similitudinis ad aliud ob unitatem formalem cum ipso, est etiam proxima ratio terminandi relationem similitudinis alterius ad ipsum.

Tunc sic, sed paternitas formaliter vt relatio est fundamentum similitudinis, aut identitatis quae resultat in alia paternitate: nam sicut ratio fundandi est illa, per quam convenienter redditur proxima causa, ob quam talis res habet relationem ad aliud, ita ratio terminandi est illa, per quam redditur proxima causa ob quam res est talis, vt ad ipsam altera terminetur, vel referri possit; & declaratur exemplo, nam sicut album aptum est ad fundandam relationem similitudinis, quia habet albedinem, & ipsa albedo est aptum fundamentum, quia habet talem unitatem formalem, ita etiam idem album est aptum ad terminandam relationem alterius, quia habet albedinem eiusdem rationis, vel unitatis cum albedine alterius, in quantum albedo est, quia in quantum albedo est segregativa visus formaliter, est similis alteri entitati segregativae visus; sic similiter paternitas, vt paternitas, & vt est formaliter ratio referendi patris ad filium, convenit & est similis cum alia paternitate, quia ambae quatenus paternitates formaliter conveniunt in ratione referendi generantem ad genitum; nam sicut paternitas petri formaliter refert petrum generantem ad Ioannem genitum, ita paternitas pauli refert paulum generantem ad Didacum genitum: ergo tales paternitates vt sunt rationes formaliter referendi, & vt relationes formaliter conveniunt: ergo fundant relationem convenientiae, quatenus relationes sunt formaliter, ita vt paternitas petri formaliter quatenus refert petrum ad genitum, fundat relationem similitudinis ad paternitatem pauli.

li: ergo paternitas petri, quatenus paternitas, & quatenus ratio referendi, ac proinde quatenus relatio formaliter erit terminus relationis identitatis, seu similitudinis, quae fundatur in altera paternitate; nam sicut paternitas vt talis est proxima causa, quare in ipsa resultat relatio identitatis ad alteram, sic est proxima causa, quare ad ipsam altera paternitas referatur relatione identitatis, & similitudinis, & ratio evidens est; quia in tantum paternitas habet relationem identitatis ad alteram, in quantum est eiusdem speciei cum illa, & in tantum est eiusdem speciei cum ipsa, in quantum est formaliter ratio referendi generantem ad genitum vt ipsa: ergo in tantum etiam terminat relationem identitatis alterius paternitatis, in quantum est eiusdem speciei, quia quae sunt eadem in specie, fundant, & terminant tales relationes; sed paternitas in quantum talis, & vt est ratio formaliter referendi generantem ad genitum, est eiusdem speciei, & essentiae cum altera relatione, & ratione formali referendi generantem ad genitum: ergo paternitas formaliter vt ratio referendi, & quatenus est relatio formaliter, terminat relationem identitatis alterius paternitatis ad ipsam.

Solum enim restat vt vndeque sit firma haec nostra demonstratio, quod probemus suppositum illud, cui innititur vis nostra argumentationis, videlicet, in sententia adversariorum esse certum vnam relationem posse fundari in alia, quod probo ex verbis ipsius P. Suarez in *met. tom. 2. disp. 47. sect. 1. m. 8.* quibus non solum docet, vnam relationem fundari in alia vt similitudinem in paternitate, de qua loquimur: sed etiam probat efficaciter in hunc modum, verum tamen haec sententia non videtur posse in univsum substineri: nam vt forma quoad aliquam denominationem suscipiendam per seipsam sufficiens sit, vel sicut aiunt, vt se habeat vt quo, & vt quod, necesse est quod illa denominatio sit eiusdem rationis cum tali forma, & intrinseca, & inseparabilis ab ipsa vt patet in actione, quae seipsa fit, quia ratio actionis est vt fiat, cum per eam fit aliquid, & in quantitate, quae seipsa est quanta intrinsece; at vero si vna relatio refertur realiter ad aliam, saepe ille respectus est longe diversae rationis a propria ratione, & effectu formali talis relationis, & est illi extrinsecus, & accidentaliter: ergo non potest illa relatio per seipsam ita referri, sed per aliam relationem. probatur minor, quia formalis ratio, & effectus paternitatis est refertur ad filium, cum vero ipsa dicitur similis alteri paternitati, si ad illam refertur realiter, ille est effectus formalis valde diversae rationis, cum tendat ad terminum diversae rationis, & habeat rationem fundandi diversae etiam rationis. Rursus haec denominatio similis est accidentaria paternitati, nam si in mundo non esset alia paternitas, non denominaretur similis, nec referretur illo modo: ergo quando sic refertur, non per seipsam sed per aliam relationem refertur; postea autem respondet obiectioni sic: nam quod quidam aiunt, relationem esse minutissimam entitatem, & ideo non posse fundare aliam in re distinctam non satisfacit, tum quia etiam relatio quae fundatur, est minutissima entitatis, tum etiam, quia iam supponitur prima relatio fundata in absoluto; & ideo mirum non est, quod possit fundare aliam proportionatam, sicut etiam motus, vel tempus est satis diminuta entitatis, & tamen potest fundare aliam, & concludit

concludit postea his verbis in medio §. seu numeri 11. non video quomodo possit consequenter negari, quin una relatio possit per aliam referri, & ita aliam in se fundare; sic ille, & data opera num. 12. & 13. solvit argumenta, quibus adversarij vtuntur, ad probandum non posse vnam relationem fundari in alia.

63 Ecce quomodo evidenter probatum manet suppositum illud, esse certum in sententia adversariorum: ergo firma manet nostra demonstratio.

64 Quod amplius vgetur, quia una ratio formaliter referendi, & quatenus talis, est relatio formaliter, & vt sic exercet formalissimam rationem relationis, sicut intelligitur actualiter est formalis ratio percipiendi, & quatenus percipit, formaliter exercet munus intelligendi, & gerit rationem formalissimam, & non materiale intellectionis: ergo dum relatio est ratio referendi fundamentum ad terminum formalissime se gerit vt relatio, quia formalissime exercet definitionem propriam, quæ non potest materialiter, sed potius formalissime convenire illi: atqui una ratio referendi, quatenus talis non est infinita, & increata; sed potius est finita, & limitata: ergo non repugnat illi habere aliam similem rationem referendi formalissime, quæ conveniat cum ea in ratione formali referendi; sed id quod est simile alteri, est simile per similitudinem formalem, quam fundat in se: ergo una ratio referendi formaliter, & quatenus relatio formaliter potest fundare relationem ad alteram concedis.

65 Tunc sic, per te id quod est fundamentum relationis oppositæ relationi fundatæ in altero fundamento est formalis terminus, & non materialis relationis oppositæ fundatæ in tali fundamento; sed vt nuper probatum est, & concedis, una relatio formaliter quatenus relatio, hoc est in quantum est ratio referendi formalissime, fundat relationem similitudinis oppositam alteri relationi similitudinis, quæ est in altera relatione, seu fundamento: ergo manifeste, & evidenter sequitur, vnam relationem quatenus formaliter relatio est, & quatenus ratio referendi formalissime, esse terminum formalem, & non materiale relationis similitudinis oppositæ, fundatæ in altera relatione.

SVBSECTIO IV.

Quintum argumentum principale ponitur.

66 Omnis paternitas habet duplicem oppositionem, vnam ad genitum in quantum genitum, alteram ad filiationem formalissimam: prima vocatur terminativa, secunda relativa; sed vnum oppositum formalissime respicit alterum oppositum, & alterum oppositum terminat formalissime relationem oppositionis alterius oppositi: ergo filio, quæ est opposita relative paternitati, respicitur à paternitate formaliter, & paternitas à filiatione relatione oppositionis, ac proinde paternitas formalissime terminat relationem oppositionis fundatam in filiatione, & contra filio relationem oppositionis fundatam in paternitate; sed filio in quantum filio est relatio formalis: ergo relatio formalis est terminus alterius relationis.

Vbi adverte, me aliter formare hoc argumentum ac formabat suum de oppositione. R. Kuvius: nam ille aiebat paternitatem per se ipsam, quia opposita est ex vi suæ essentiae filiationi respicere filiationem, & non genitum, & ideo negat filiationem terminari ad absolutum: ego autem dico filiationem non esse formaliter per se ipsam oppositam actualiter, & quasi contrariam, sed potius esse oppositam formaliter paternitati, non ex vi alicuius prædicati essentialis, sed potius ex vi relationis accidentaliter superadditæ ex natura rei distinctæ ab ipsa filiatione, quæ per potentiam Dei absolutam potest tolli à filiatione, adhuc existente paternitate, & sic consequenter assero per se ipsam referri ad genitum in quantum genitum, & per oppositionem formalem sibi superadditam ad paternitatem, ita vt paternitas licet non terminet filiationem, terminet tamen relationem oppositionis; quare terminus filiationis est generans, terminus oppositionis formalis in filiatione fundatæ est Pater vt Pater, & quatenus relativus.

Maiores prima, & præcipua est sententia P. Suarez in met. tom. 2. disp. 47. sect. 16. num. 39. vbi sic ait: tandem ex ijs, quæ in hac sectione diximus, intelligere licet in quo consistat, & qualis sit propria oppositio relativa; potest autem intelligi hæc oppositio, aut inter relationem, & terminum eius, aut inter relationem vnam vnius extremi, & alteram correspondentem illi in alio extremo, seu inter vnum relativum, & correlativum eius, prior oppositio est generalis, omnibus relationibus etiam non mutuis, vt constat ex dictis, & ideo formalissime convenit relationi vt sic; consistit autem in hoc quod relativum vt sic, & terminus habent inter se talem habitudinem, & condiciones ita distantes, vt necessario requirant inter se distinctionem, & paulo post, inter relativa autem realia, & mutua, ac relationes ipsas intercedit relativa oppositio, quæ non consistit in hoc, quod una respiciat aliam vt terminum; sed in hoc, &c. ex quo talem inter se habent repugnantiam, vt non possint ambæ simul relationes eidem simul inesse, quia non potest vnum, & idem esse fundamentum, & terminus respectu eiusdem; dici vero potest relatio opponi suo immediato termino terminative; alteri vero relationi relative, & hæc posterior est quasi formalis oppositio: nam est inter proprias formas quatenus se mutuo excludunt ab eodem subiecto; quod significavit etiam D. Thomas quest. 7. de potentia. art. 8. ad quartum, sic ille: ergo in sententia P. Suarez paternitas est opposita relative formaliter filiationi quatenus est relatio.

Minor præcipua sic probatur, quia vnum oppositum, quatenus tale non est ad se, sed ad aliud, & in ordine ad aliud, quia omne oppositum est alteri oppositum, neque potest respectu sui solum concipi vt oppositum formaliter, alias idem sibi ipsi opponeretur quod est falsum, nam oppositione oppositum realiter distinguitur à suo opposito realiter, vt sæpe supra probatum manet; sed idem non potest distinguere à se ipso realiter: ergo omne non potest sibi ipsi opponi realiter: ergo omne in ordine ad aliud, est relativum: ergo omne oppositum est relativum respectu sui oppositi: sed omne relativum formaliter respicit id, ad quod est relativum: ergo de primo ad ultimum omne